

Arbetsmiljöverket
Osund konkurrens 2017
Städbranschen - Företagsstorlek

Innehåll

- Sammanfattning
- Om undersökningen
- Förklaring av diagram
- Fakta om respondenterna

- Resultat
 - Beteende
 - Beteende – förändring över tid
 - Beteende – risk att bli upptäckt
 - Beteende – konkurrenskraftig/överleva i branschen
 - Åsidosättning av regler om arbetsmiljö
 - Uppföljning av regler om arbetsmiljö
 - Arbetsmiljöverkets besök
 - Skyddsombud/kollektivavtal
 - Osunda uppdragserbudanden
 - Kontakt

- Bilagor
 - Redovisning av förkortade frågor
 - Öppna svar och kommentarer
 - Databas med respondenternas kontaktuppgifter
 - Enkät

Sammanfattning

Syftet med följande undersökning är att Arbetsmiljöverket ska få underlag för att bli ännu bättre på att ge företag relevant stöd och hjälp för att de olika branscherna ska fungera väl.

Undersökningen är genomförd under perioden november-december 2017 med hjälp av telefonintervjuer med arbetsgivare i Sverige. Målgruppen i undersökningen är företag inom städbranschen. Totalt genomfördes 683 intervjuer.

Resultaten visar att det är mer vanligt inom städbranschen än övriga undersökta branscher att ha upplevt något av de konkurrensbeteenden som undersökningen frågar efter. De vanligaste formerna av konkurrensbeteenden är att arbetsgivare betalar ut lägre löner än de marknadsmässiga inom branschen samt att arbetstagare arbetar för mycket övertid. Mellan två och tre av tio företag uppger att konkurrensbeteendena är vanliga.

Tyngdpunkten i respondenternas upplevelse är att det har blivit ovanligare under de senaste fem åren att uppleva de konkurrensbeteenden som undersökningen kartlägger. Det som upplevs som vanligare är att anlita egenföretagare, konsulter, bemanningsföretag eller andra entreprenörer istället för egna arbetstagare, vilket överensstämmer med resultatet från övriga branscher.

Störst risk att bli upptäckt upplevs det vara för de arbetsgivare som bryter mot skatteregler. I övrigt anser ungefär lika många att det är hög som låg risk att bli upptäckt om man bryter mot regler.

Överlag anses det finnas goda möjligheter att överleva i sin bransch utan att ägna sig åt de former av de konkurrensbeteenden som undersökningen kartlägger.

Det som gör att arbetsmiljön åsidosätts handlar främst om okunskap och att vinna affärer. Även andra faktorer bedöms ha stor påverkan, som papperskrångel/administrativ hantering och komplexa regler/svårt regelverk.

En majoritet anser att det är mycket viktigt att staten arbetar för ett bättre samarbete mellan fler myndigheter, informerar mer om gällande regelverk samt arbetar med att förenkla regelverket.

I de öppna frågorna framförs det önskemål om mer och bättre information och utbildning, fler och bättre kontroller och att branschanpassa regelverket, för att säkerställa att regler om arbetsmiljö följs.

Hälften av de svarande anger att de har kollektivavtal, tre av tio har skyddsombud.

Sju av tio har inte varit i kontakt med Arbetsmiljöverket det senaste året.

Om undersökningen

Bakgrund och syfte

- Regeringen har uppdragit åt Arbetsmiljöverket att under 2015-2018 stärka tillsynen av företag som bryter mot arbetsmiljölagen för att få konkurrensfördelar. Arbetsmiljöverket ska i samråd med arbetsmarknadens parter utveckla och utforma informationsinsatser särskilt riktade mot specifika branscher.
- Syftet med undersökningen är att Arbetsmiljöverket ska få underlag för att bli ännu bättre på att ge företagen relevant stöd och hjälp för att branschen ska fungera väl.

Genomförande

- Telefonintervjuer genomfördes med arbetsgivare inom städbranschen i Sverige.
- Totalt genomfördes 683 intervjuer.
- Databasinsamlingen genomfördes vecka 46-50 2017.

Bortfallsanalys

- Målet i undersökningen var att nå 800 företag vilket var svårt att nå, även om samtligt urval av städföretag i Sverige använts. Detta kan bero på att många av företagen är mindre företag/enmansföretag och att den högsta chefen själv arbetar som städare och är upptagen i arbetet. Det har även varit svårt att boka in en tid då personerna har möjlighet att svara. Bortfallet kan också bero på språksvårigheter hos respondenterna och en svårighet att förstå undersökningens syfte. Dessutom är enkäten relativt lång och kan upplevas som för tidskrävande.

Om undersökningen

Felmarginaler

- Tabellen nedan visar felmarginalerna för medelvärden och procenttal (det senare avser resultat som ligger nära 50 procent; för resultat som ligger närmare 10 och 90 procent är felmarginalen något mindre).

Felmarginal vid olika antal respondenter	Felmarginaler för procenttal	Felmarginaler för medelvärden
3207 respondenter	± 1,7%	± 0,09
800 respondenter	± 3,5%	± 0,18
500 respondenter	± 4,4%	± 0,22
250 respondenter	± 6,2%	± 0,32
100 respondenter	± 9,8%	± 0,50
50 respondenter	± 13,9%	± 0,71

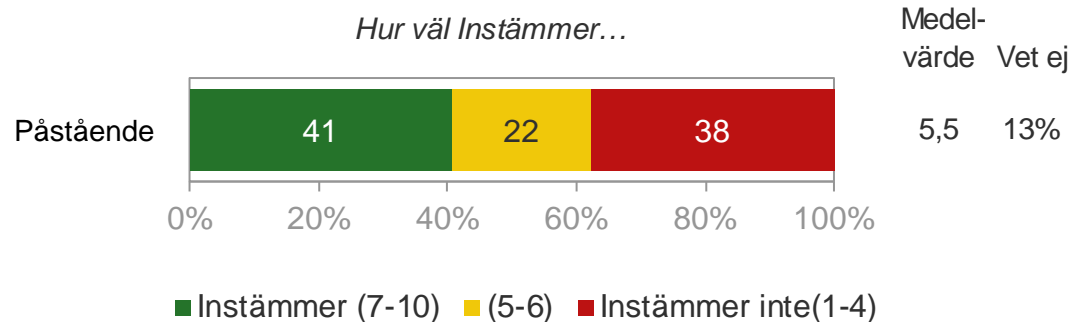
Förklaring av diagram

Frågeställningar som har bedömts på en tiogradig skala redovisas enligt figuren nedan.

Gröna fält är den andel respondenter som har markerat en siffra mellan (7-10) på skalan, gula fält är andelen respondenter som har markerat en femma eller sexa och röda fält är den andel respondenter som har markerat en siffra mellan (1-4) på skalan. Andelarna är beräknade endast för dem som har tagit ställning i frågan.

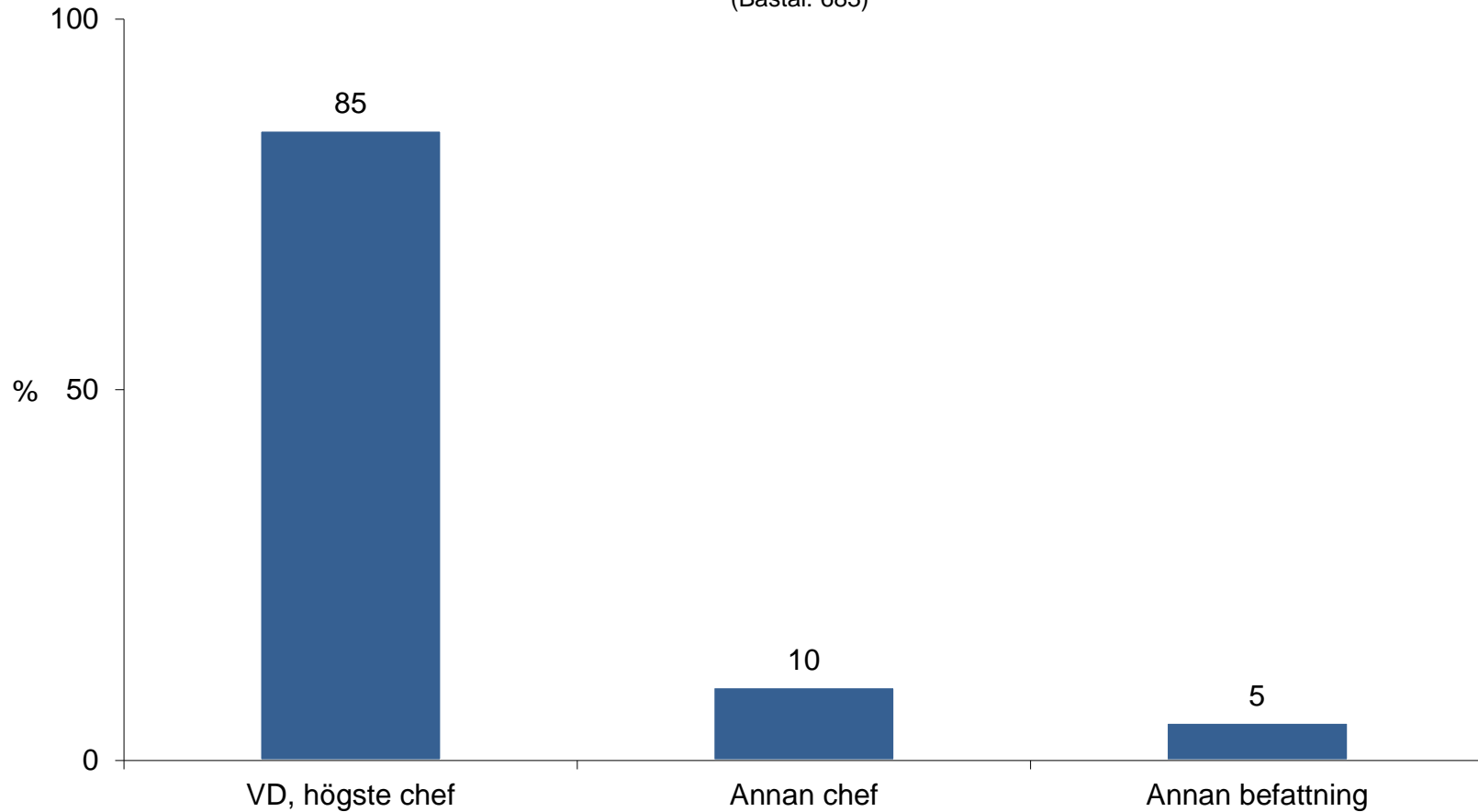
Till höger om figuren visas medelvärdet för frågeställningen samt andelen som inte tagit ställning i frågan.

Fokusera på andelen grönt och andelen rött vid tolkning av resultaten. En hög andel grönt är positivt, men samtidigt ska andelen rött vara begränsad för att den studerade frågan ska kunna sägas ha ett bra resultat.

Fakta om respondenterna

Vilken är din befattning?
(Bastal: 683)

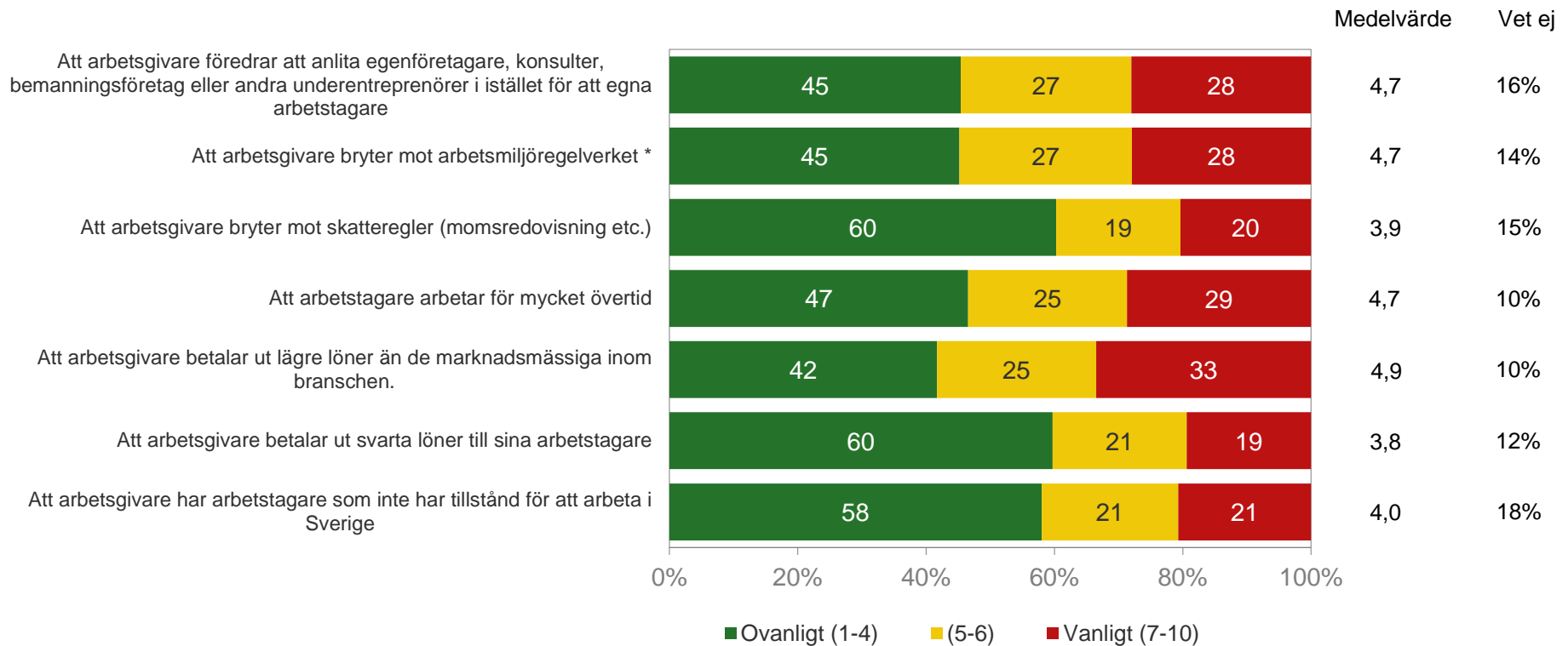

Resultat

Beteende

Hur vanligt skulle du säga att följande är i din bransch
(Bastal: 676)

Beteende

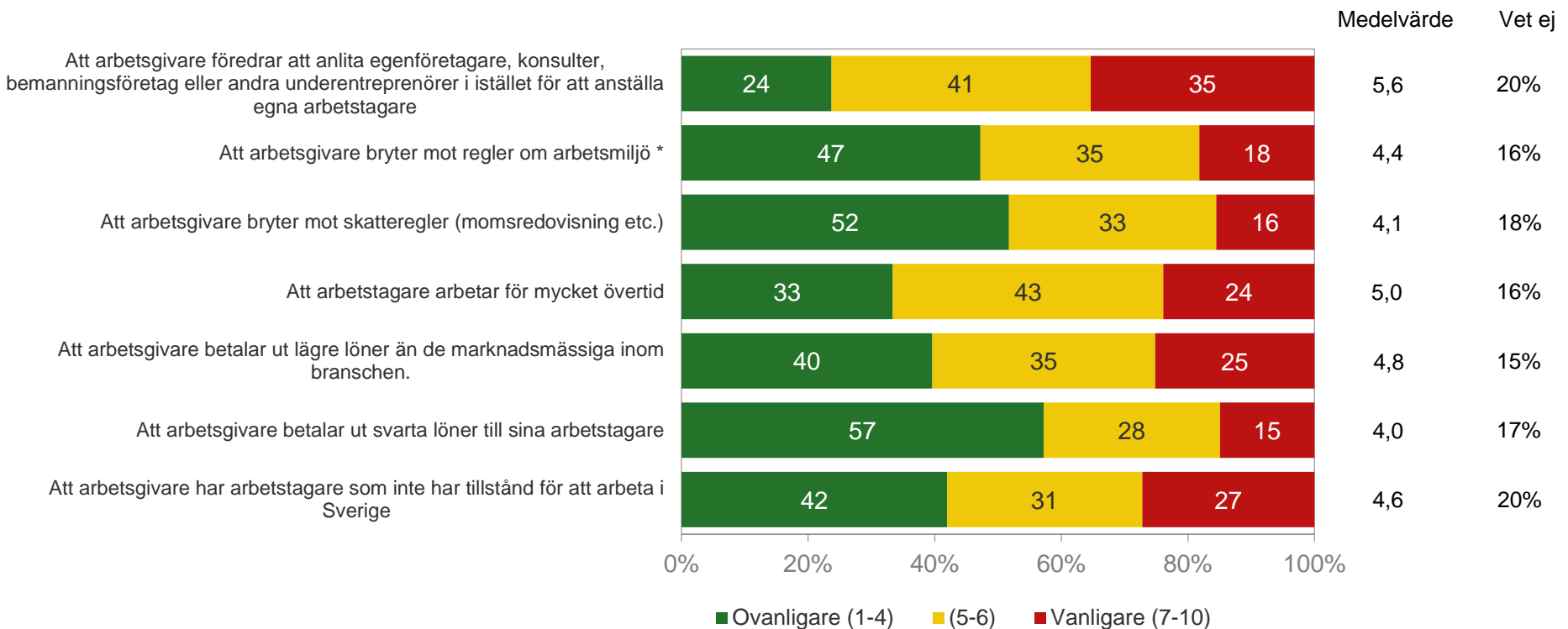
Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	213	341	93	29	676
Hur vanligt skulle du säga att följande är i din bransch?					
Att arbetsgivare föredrar att anlita egenföretagare, konsulter, bemanningsföretag eller andra underentreprenörer i istället för att egna arbetstagare	5,6	4,4	4,1	3,3	4,7
Att arbetsgivare bryter mot arbetsmiljöregelverket *	4,9	4,5	5,2	4,7	4,7
Att arbetsgivare bryter mot skatteregler (momsredovisning etc.)	3,9	3,8	4,4	3,3	3,9
Att arbetstagare arbetar för mycket övertid	5,4	4,4	4,5	4,7	4,7
Att arbetsgivare betalar ut lägre löner än de marknadsmässiga inom branschen.	5,1	4,8	5,5	4,6	4,9
Att arbetsgivare betalar ut svarta löner till sina arbetstagare	4,0	3,7	4,2	3,1	3,8
Att arbetsgivare har arbetstagare som inte har tillstånd för att arbeta i Sverige	4,3	3,9	4,0	3,4	4,0

Notera att ett lågt medelvärde är positivt för dessa frågor, det vill säga ju lägre desto bättre.

Beteende – förändring över tid

Hur upplever du att detta förändrats under de senaste fem åren
(Bastal: 665)

Beteende – förändring över tid

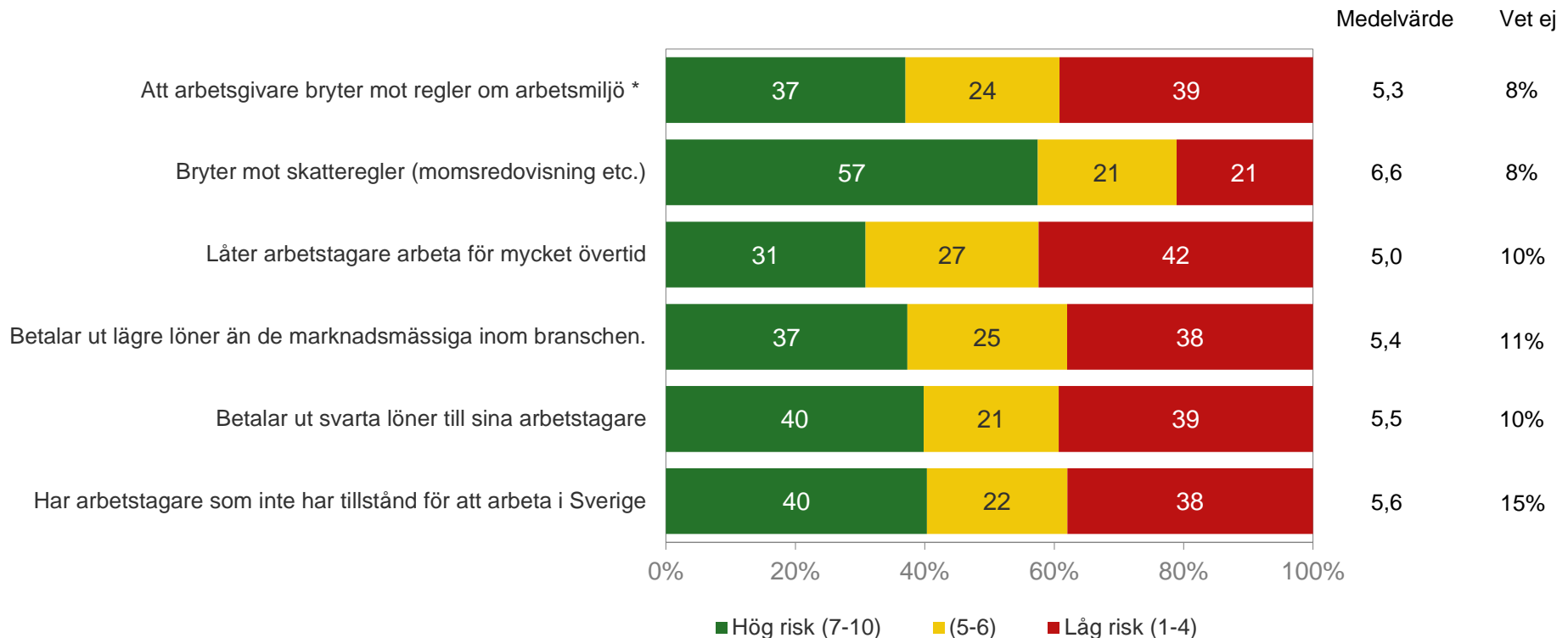
Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	208	336	92	29	665
Hur upplever du att detta förändrats under de senaste fem åren?					
Att arbetsgivare föredrar att anlita egenföretagare, konsulter, bemanningsföretag eller andra underentreprenörer i istället för att anställa egna arbetstagare	6,2	5,4	5,2	5,3	5,6
Att arbetsgivare bryter mot regler om arbetsmiljö *	4,7	4,2	4,4	4,9	4,4
Att arbetsgivare bryter mot skatteregler (momsredovisning etc.)	4,2	4,1	4,1	4,0	4,1
Att arbetstagare arbetar för mycket övertid	5,3	4,8	4,7	5,6	5,0
Att arbetsgivare betalar ut lägre löner än de marknadsmässiga inom branschen.	4,9	4,7	4,8	5,1	4,8
Att arbetsgivare betalar ut svarta löner till sina arbetstagare	4,0	3,9	4,2	3,7	4,0
Att arbetsgivare har arbetstagare som inte har tillstånd för att arbeta i Sverige	4,7	4,5	5,0	4,6	4,6

Notera att ett lågt medelvärde är positivt för dessa frågor, det vill säga ju lägre desto bättre.

Beteende – risk att bli upptäckt

Hur bedömer du risken är för upptäckt om man som arbetsgivare i din bransch bryter mot följande
(Bastal: 653)

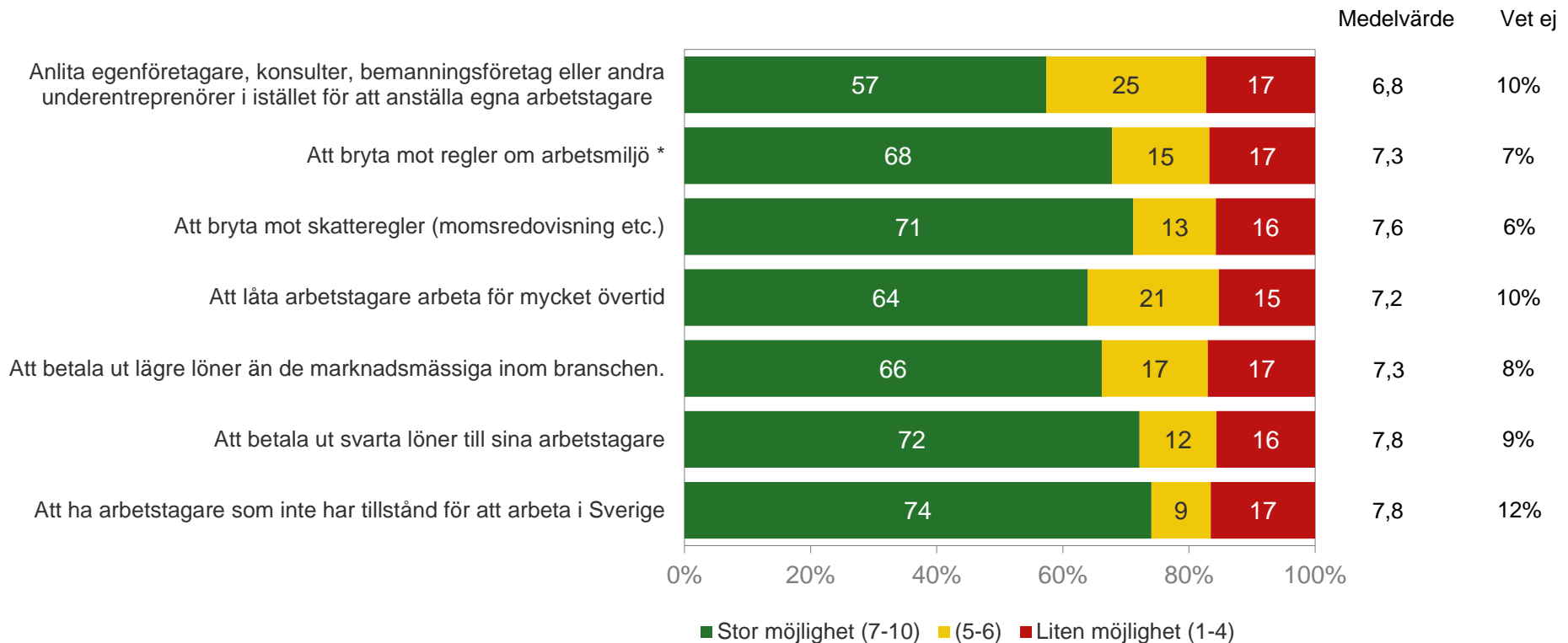
Beteende – risk att bli upptäckt

Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	204	328	92	29	653
Hur bedömer du risken är för upptäckt om man som arbetsgivare i din bransch bryter mot följande					
Att arbetsgivare bryter mot regler om arbetsmiljö *	5,0	5,7	5,1	5,1	5,3
Bryter mot skatteregler (momsredovisning etc.)	6,4	6,9	6,2	6,4	6,6
Låter arbetstagare arbeta för mycket övertid	5,0	5,3	4,2	4,3	5,0
Betalar ut lägre löner än de marknadsmässiga inom branschen.	5,4	5,7	4,7	5,7	5,4
Betalar ut svarta löner till sina arbetstagare	5,4	5,8	4,6	5,9	5,5
Har arbetstagare som inte har tillstånd för att arbeta i Sverige	5,3	5,8	5,2	5,9	5,6

Beteende – konkurrenskraftig/överleva i branschen

Hur bedömer du möjligheterna att fortsätta vara konkurrenskraftig/överleva på sikt i branschen utan att...
(Bastal: 641)

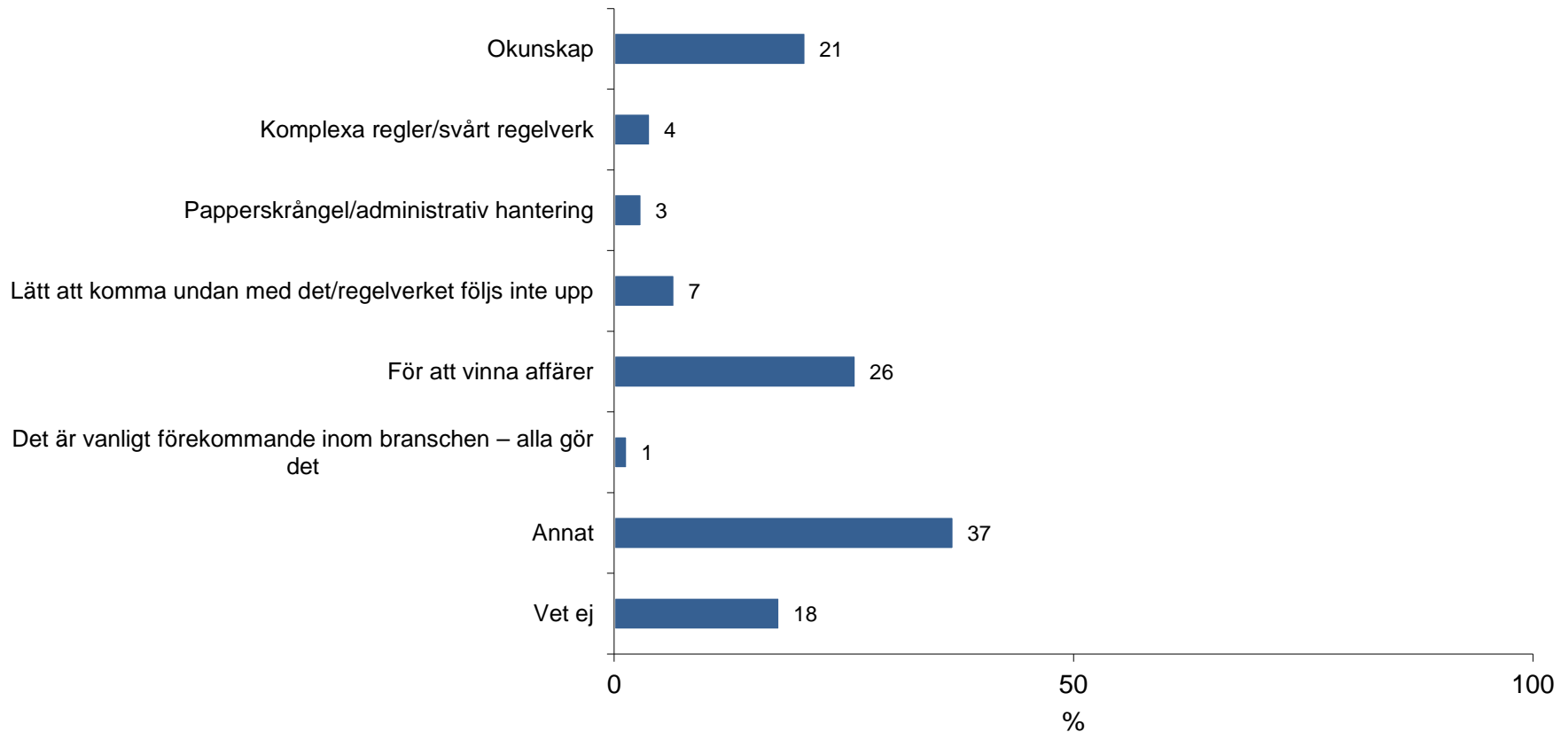
Beteende – konkurrenskraftig/överleva i branschen

Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	197	324	91	29	641
Hur bedömer du möjligheterna att fortsätta vara konkurrenskraftig/överleva på sikt i branschen utan att...					
Anlita egenföretagare, konsulter, bemanningsföretag eller andra underentreprenörer i istället för att anställa egna arbetstagare	6,5	7,1	6,9	7,0	6,8
Att bryta mot regler om arbetsmiljö *	6,9	7,6	7,4	7,0	7,3
Att bryta mot skatteregler (momsredovisning etc.)	7,2	7,9	7,8	7,2	7,6
Att låta arbetstagare arbeta för mycket övertid	6,8	7,4	7,6	6,8	7,2
Att betala ut lägre löner än de marknadsmässiga inom branschen.	6,8	7,7	7,5	6,5	7,3
Att betala ut svarta löner till sina arbetstagare	7,3	8,0	8,0	7,3	7,8
Att ha arbetstagare som inte har tillstånd för att arbeta i Sverige	7,3	8,1	8,0	7,6	7,8

Åsidosättning av regler om arbetsmiljö

Vad skulle du spontant säga är den främsta orsaken till att regler om arbetsmiljö åsidosätts i din bransch?
(Bastal: 639)

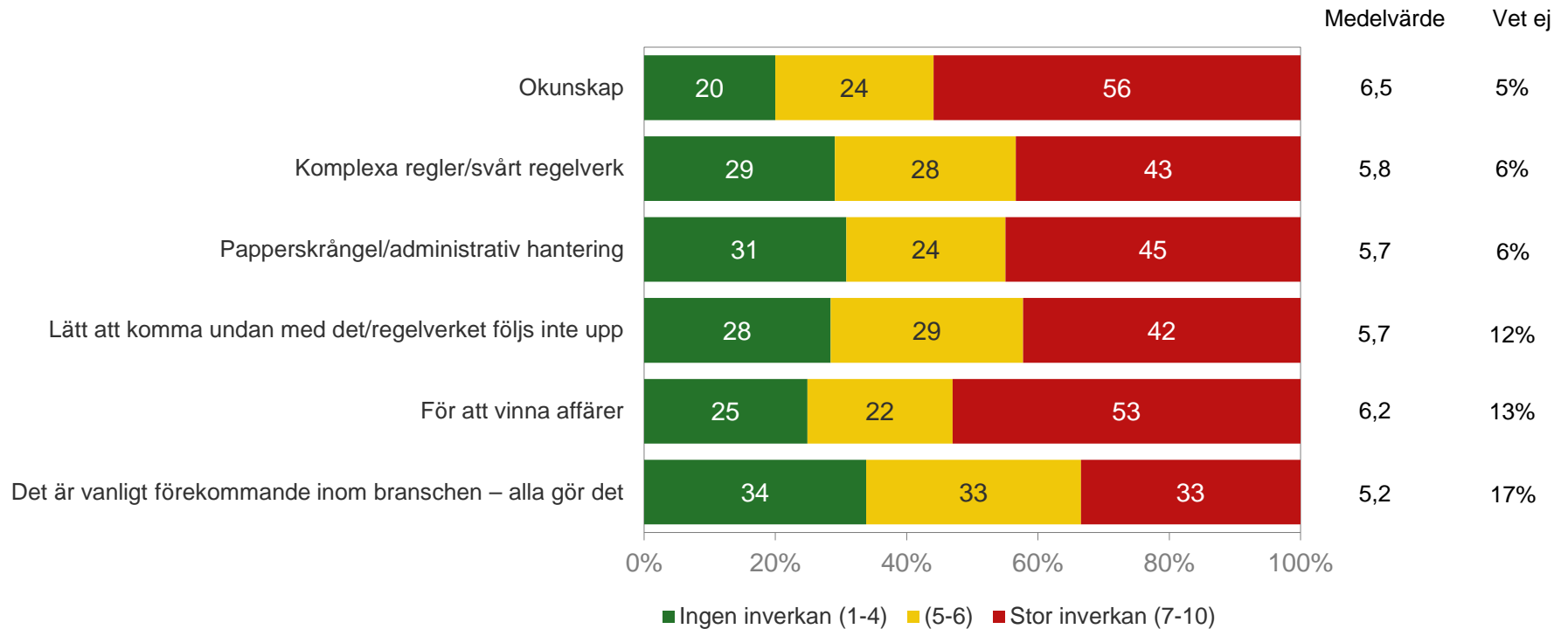
Åsidosättning av regler om arbetsmiljö

Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	197	324	89	29	639
Vad skulle du spontant säga är den främsta orsaken till att regler om arbetsmiljö åsidosätts i din bransch?					
Okunskap	14%	20%	27%	52%	21%
Komplexa regler/svårt regelverk	4%	5%	3%	0%	4%
Papperskrångel/administrativ hantering	2%	4%	1%	0%	3%
Lätt att komma undan med det/regelverket följs inte upp	7%	6%	7%	10%	7%
För att vinna affärer	23%	27%	31%	24%	26%
Det är vanligt förekommande inom branschen – alla gör det.	3%	1%	0%	0%	1%
Annat:	39%	36%	36%	38%	37%
Vet ej	19%	19%	13%	14%	18%

Åsidosättning av regler om arbetsmiljö

Hur stor inverkan bedömer du att följande har på att regler om arbetsmiljö åsidosätts i din bransch?
(Bastal: 631)

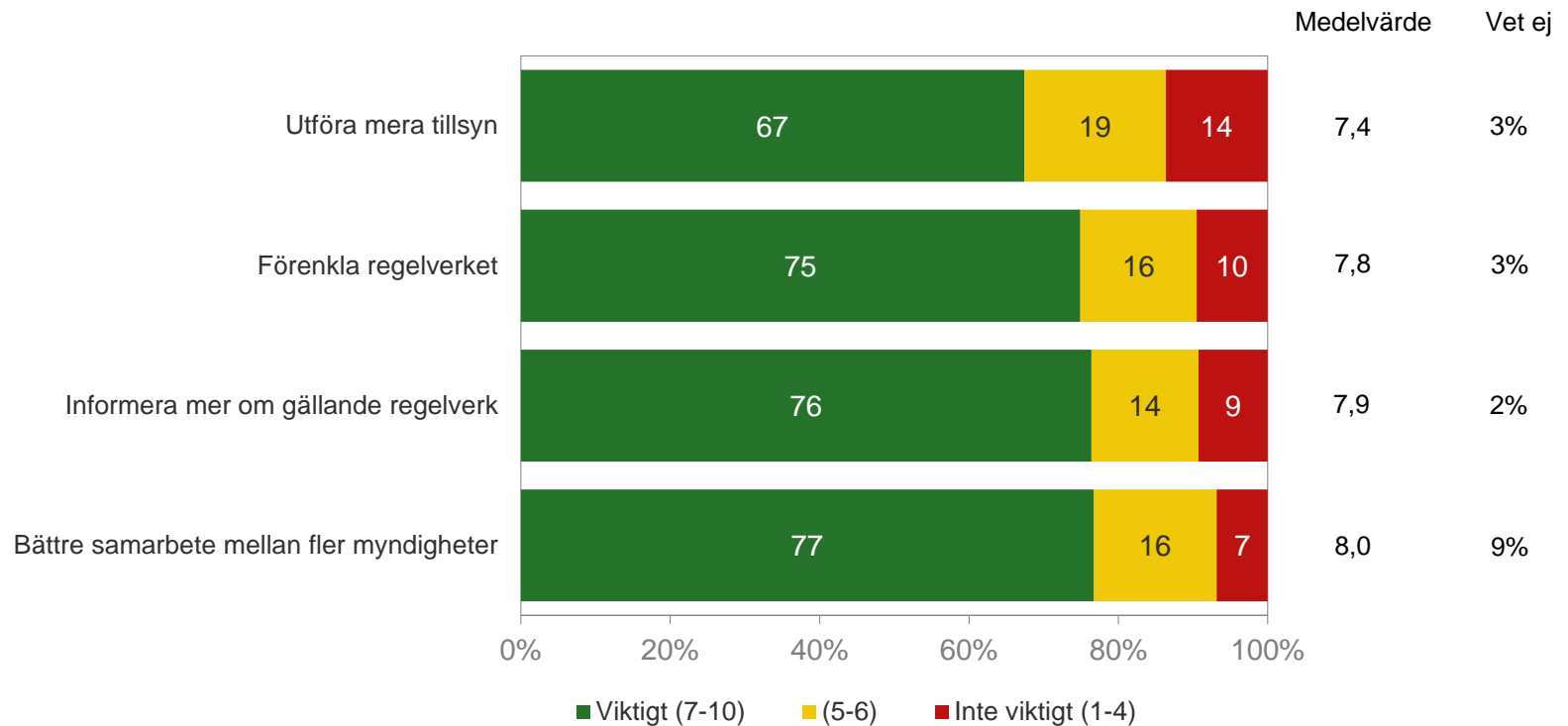
Åsidosättning av regler om arbetsmiljö

Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	196	319	87	29	631
Hur stor inverkan bedömer du att följande har på att regler om arbetsmiljö åsidosätts i din bransch?					
Okunskap	6,3	6,4	6,9	7,3	6,5
Komplexa regler/svårt regelverk	5,8	5,6	6,1	7,0	5,8
Papperskrångel/administrativ hantering	5,7	5,6	5,9	6,9	5,7
Lätt att komma undan med det/regelverket följs inte upp	5,6	5,6	5,9	7,1	5,7
För att vinna affärer	6,5	5,9	6,3	6,6	6,2
Det är vanligt förekommande inom branschen – alla gör det	5,3	5,1	5,3	5,9	5,2

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Hur viktigt anser du det är att staten arbetar med följande för att säkerställa att regler om arbetsmiljö följs i din bransch?
(Bastal: 628)

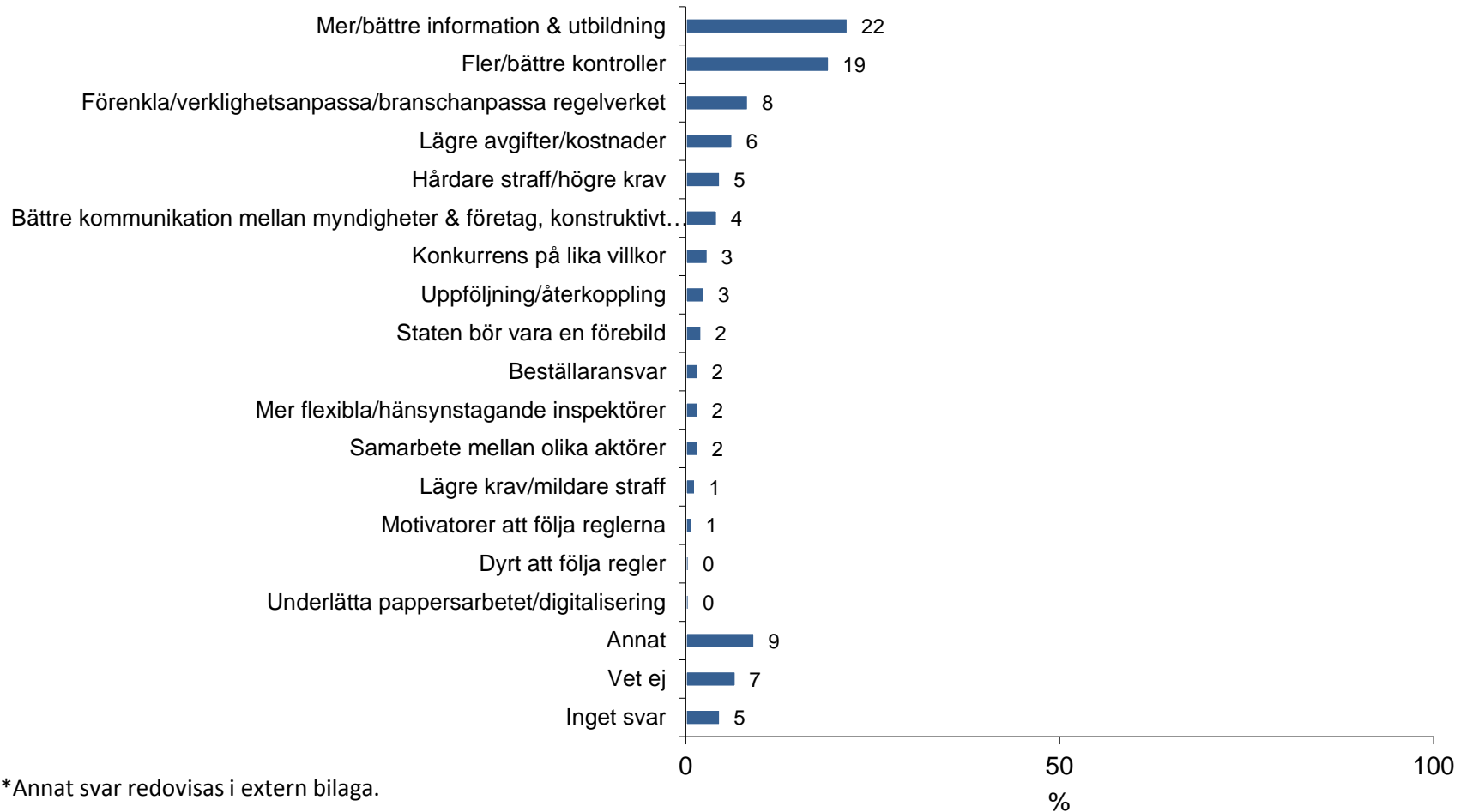
Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	194	318	87	29	628
Hur viktigt anser du det är att staten arbetar med följande för att säkerställa att regler om arbetsmiljö följs i din bransch?					
Utföra mera tillsyn	7,4	7,5	6,9	7,8	7,4
Förenkla regelverket	7,7	7,7	8,0	8,2	7,8
Informera mer om gällande regelverk	7,9	7,9	7,7	8,3	7,9
Bättre samarbete mellan fler myndigheter	8,0	8,1	7,7	8,6	8,0

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Är det något annat staten kan göra för att säkerställa att regler om arbetsmiljö följs i din bransch?
(Bastal: 240)

*Annat svar redovisas i extern bilaga.

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

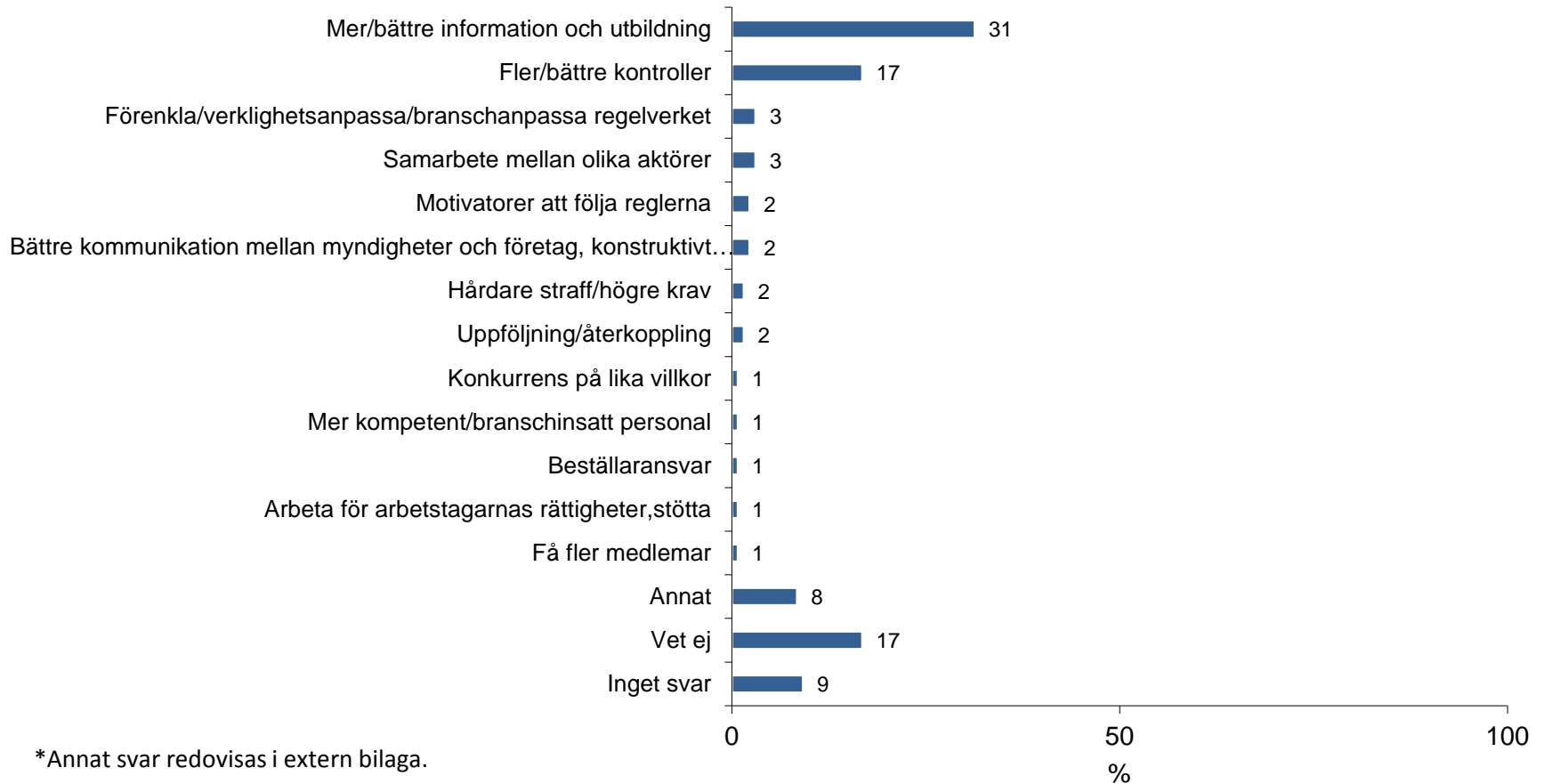
Samtliga öppna svar redovisas i extern bilaga

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Finns det andra aktörer som kunde göra mer för att säkerställa att regler om arbetsmiljö följs i din bransch?

(Arbetsgivarorganisationer)

(Bastal: 131)

*Annat svar redovisas i extern bilaga.

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Mer/bättre information och utbildning

Fler/bättre kontroller

Förenkla/verklighetsanpassa/branschspecifika regelverk
Samarbete mellan olika aktörer
Öppna kommunikation mellan myndigheter och företag, beredningsarbete

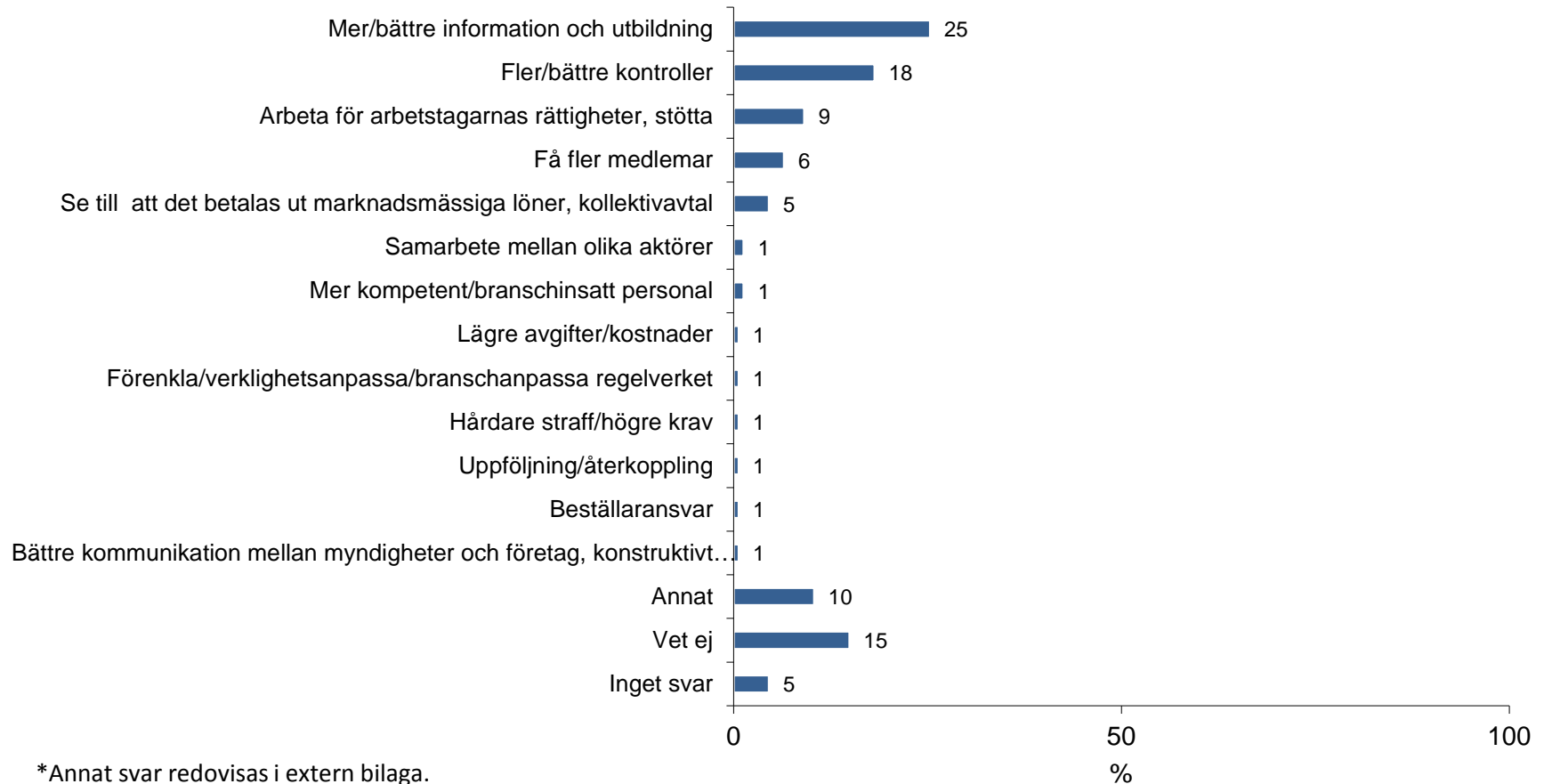
Samtliga öppna svar redovisas i extern bilaga

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Finns det andra aktörer som kunde göra mer för att säkerställa att regler om arbetsmiljö följs i din bransch?

(Fackliga organisationer)

(Bastal: 155)

*Annat svar redovisas i extern bilaga.

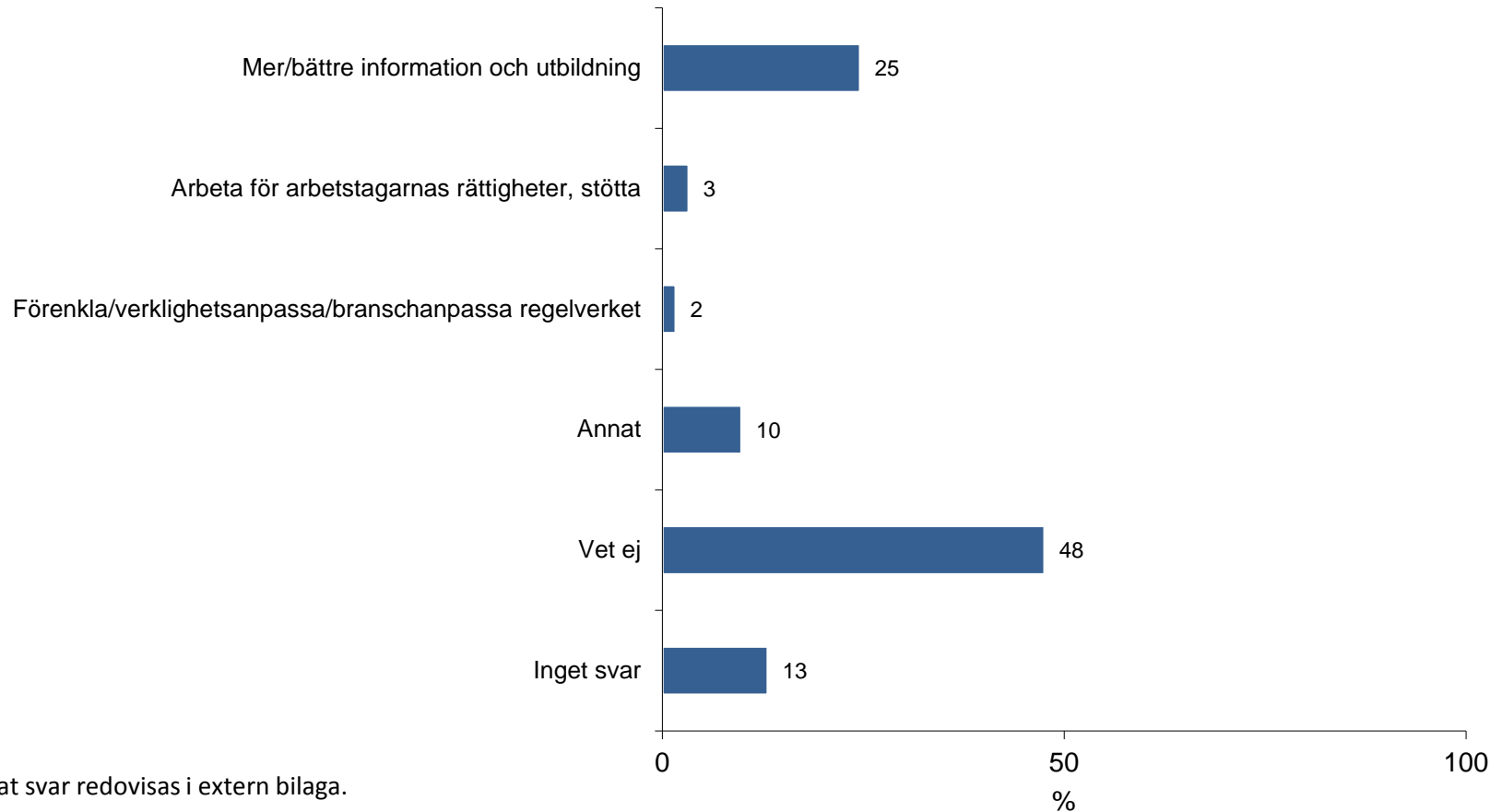
Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Få fler medlemmar
Arbeta för arbetstagarnas rättigheter, stötta
Mer/bättre information och utbildning
Fler/bättre kontroller
Se till att det betalas ut marknadsmässiga löner, kollektivavtal

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Finns det andra aktörer som kunde göra mer för att säkerställa att regler om arbetsmiljö följs i din bransch?

(Intresseorganisationer)
(Bastal: 61)

*Annat svar redovisas i extern bilaga.

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Mer/bättre information och utbildning

Arbeta för arbetstagarnas rättigheter, stötta

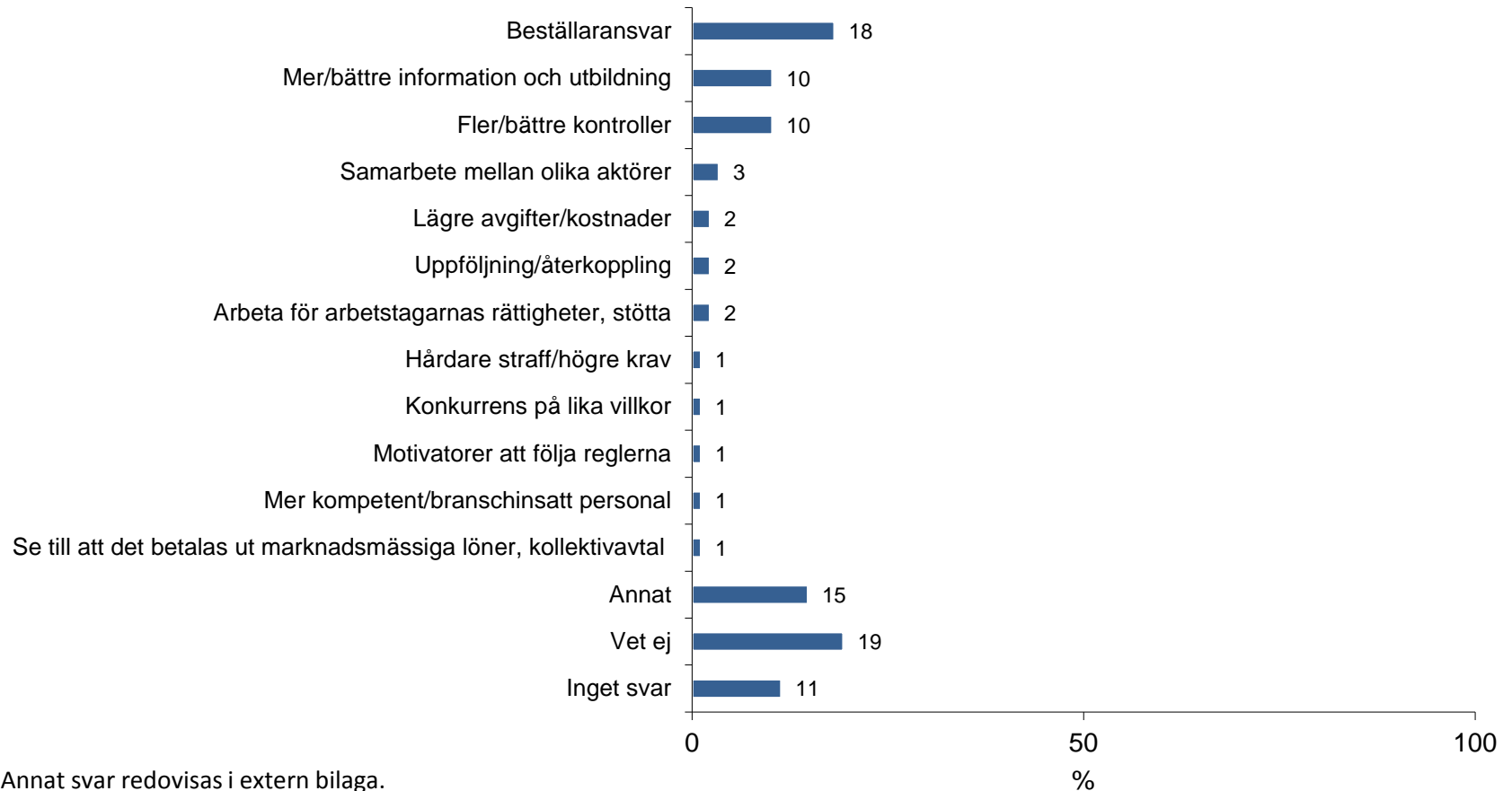
Förklaringsbegrepp: Arbetsmiljöregler

Samtliga öppna svar redovisas i extern bilaga

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Finns det andra aktörer som kunde göra mer för att säkerställa att regler om arbetsmiljö följs i din bransch?

(Några andra aktörer)
(Bastal: 88)

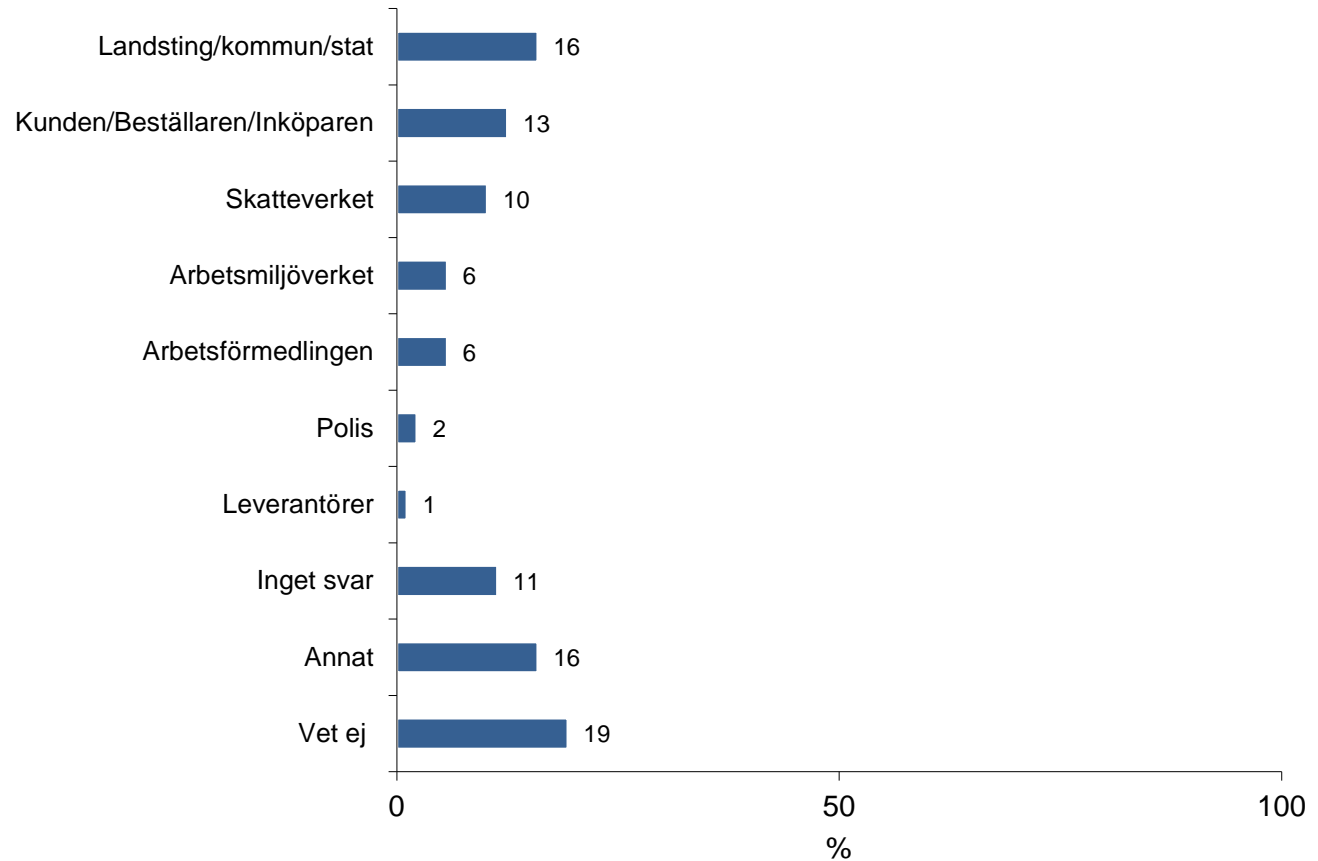
*Annat svar redovisas i extern bilaga.

Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Lägre avgifter/kostnader
Samarbete mellan olika aktörer
Mer/bättre information och utbildning
Arbeta för arbetstagarnas rättigheter, stötta
Beställaransvar
Fler/bättre kontroller
Uppföljning/återkoppling

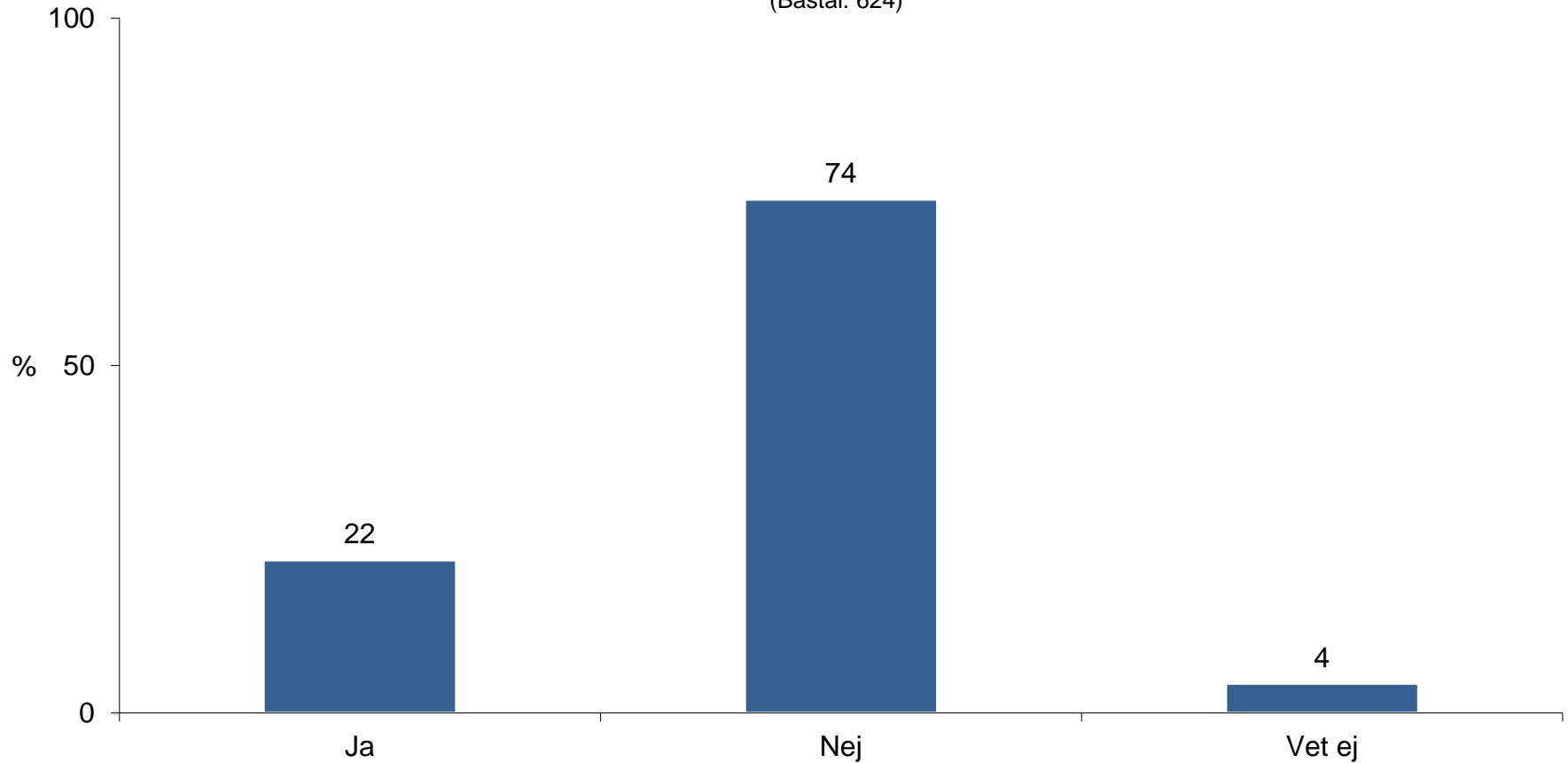
Uppföljning av regler om arbetsmiljö

Vilka andra aktörer kunde göra mer för att säkerställa att regler om arbetsmiljö följs i din bransch?
(Bastal: 88)

Arbetsmiljöverkets besök

Har ni haft besök av Arbetsmiljöverkets inspektörer under de senaste 3 åren?
(Bastal: 624)

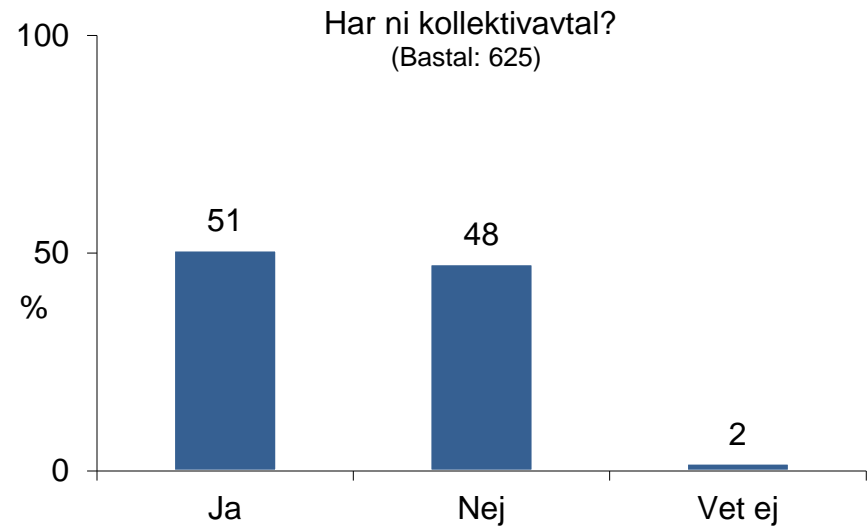
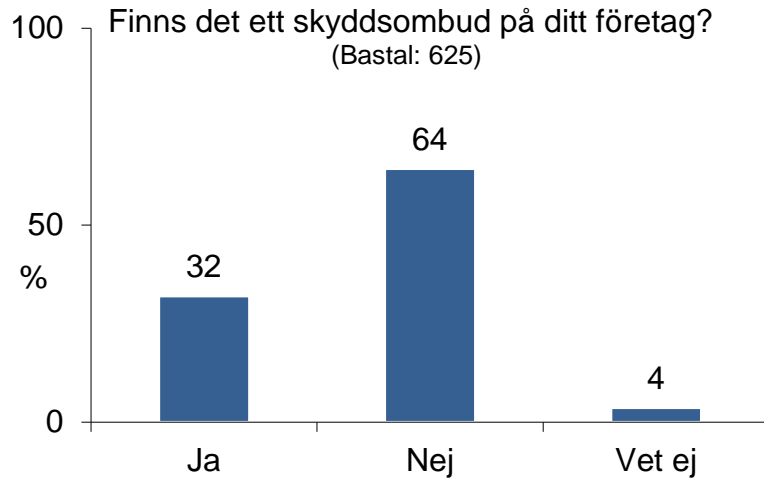

Arbetsmiljöverkets besök

Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	193	317	85	29	624
Har ni haft besök av Arbetsmiljöverkets inspektörer under de senaste 3 åren?					
Ja	8%	21%	49%	52%	22%
Nej	91%	75%	42%	38%	74%
Vet ej	2%	4%	8%	10%	4%

Skyddsombud/kollektivavtal

Skyddsombud/kollektivavtal

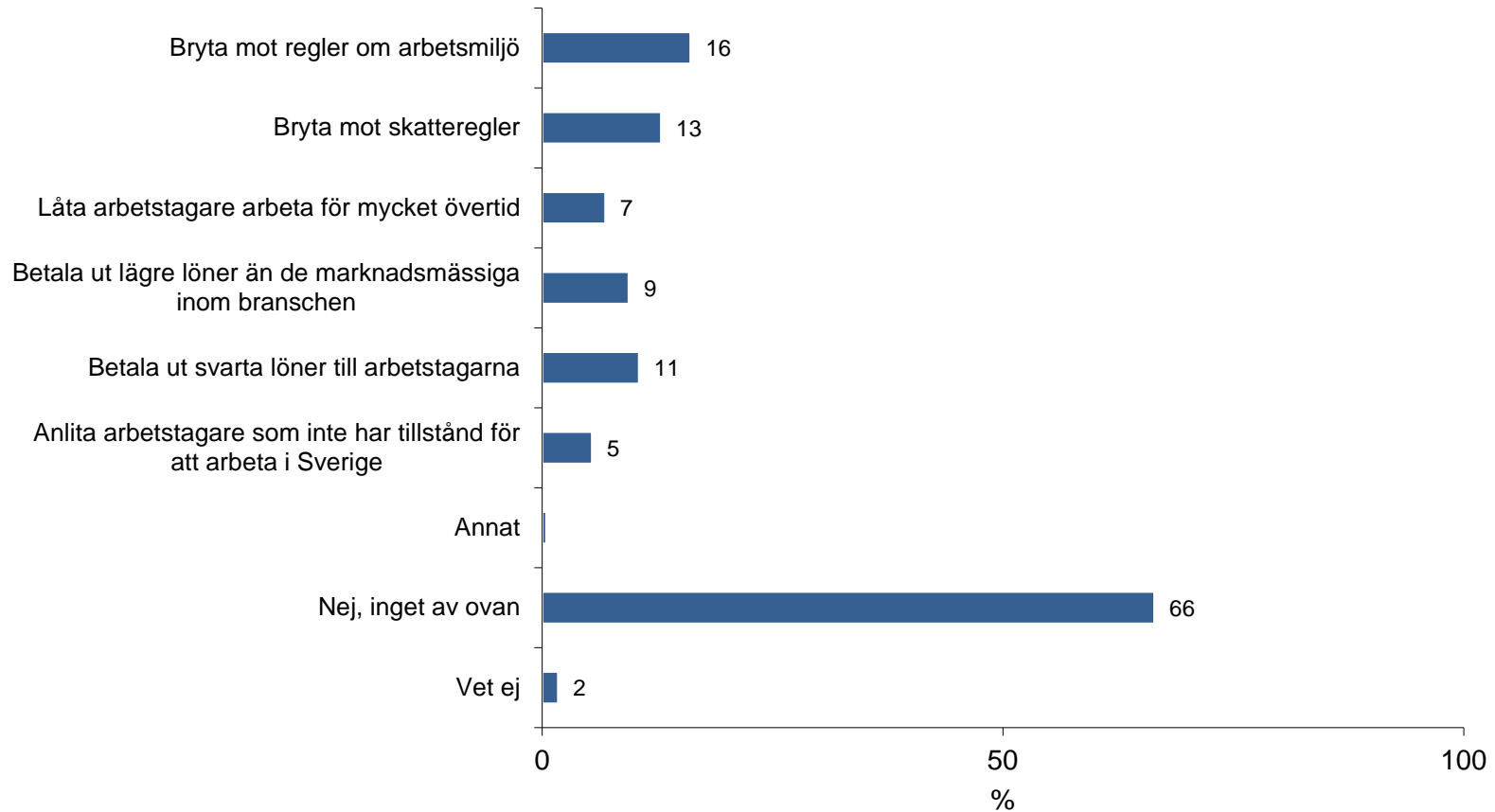
Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	193	317	86	29	625
Finns det ett skyddsombud på ditt företag?					
Ja	19%	28%	60%	72%	32%
Nej	75%	68%	40%	28%	64%
Vet ej	6%	4%	0%	0%	4%

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	193	317	86	29	625
Har ni kollektivavtal?					
Ja	26%	51%	91%	97%	51%
Nej	71%	48%	9%	3%	48%
Vet ej	3%	2%	0%	0%	2%

Osunda uppdragserbjudanden

Har ditt företag under de senaste 3 åren blivit tillfrågad om uppdrag som om du åtagit dig dem hade inneburit att du hade behövt...
(Bastal: 626)

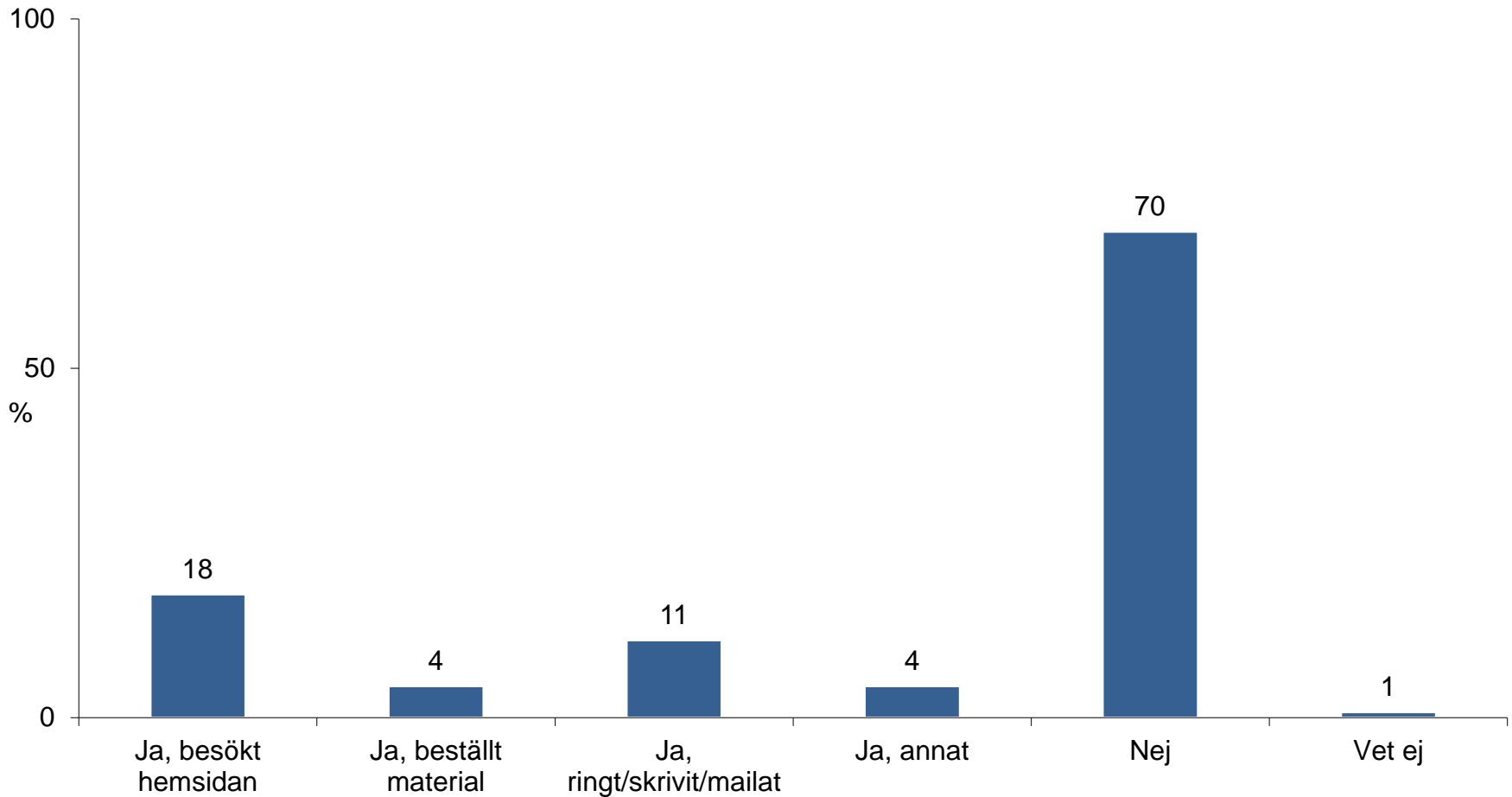
Osunda uppdragserbjudanden

Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	194	317	86	29	626
Har ditt företag under de senaste 3 åren blivit tillfrågad om uppdrag som om du åtagit dig dem hade inneburit att du hade behövt....					
Bryta mot regler om arbetsmiljö	16%	15%	20%	21%	16%
Bryta mot skatteregler	15%	12%	10%	14%	13%
Låta arbetstagare arbeta för mycket övertid	5%	5%	13%	21%	7%
Betala ut lägre löner än de marknadsmässiga inom branschen	7%	7%	19%	24%	9%
Betala ut svarta löner till arbetstagarna	10%	11%	8%	10%	11%
Anlita arbetstagare som inte har tillstånd för att arbeta i Sverige	4%	6%	2%	21%	5%
Annat	0%	1%	0%	3%	0%
Nej, inget av ovan	70%	66%	69%	45%	66%
Vet ej	2%	2%	1%	3%	2%

Kontakt

Har du personligen varit i kontakt med Arbetsmiljöverket under det senaste året.
(Bastal: 624)

Kontakt

Resultat per företagets storlek

	Inga anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50 anställda eller fler	Total
Antal	193	317	85	29	624
Har du personligen varit i kontakt med Arbetsmiljöverket under det senaste året. Med kontakt menas besök på hemsidan, beställt material eller ringt, skrivit, mailat till någon på AV med anledning av arbetsmiljöfråga eller information om arbetet					
Ja, besökt hemsidan	9%	19%	26%	41%	18%
Ja, beställt material	2%	3%	11%	17%	4%
Ja, ringt/skrivit/mailat	7%	9%	24%	21%	11%
Ja, annat	3%	4%	7%	10%	4%
Nej	82%	69%	55%	34%	70%
Vet ej	1%	1%	0%	0%	1%

Bilagor (separat)

- Bilaga 1: Enkät och redovisning av förkortade frågor
- Bilaga 2: Öppna svar och kommentarer
- Bilaga 3: Databas med respondenternas kontaktuppgifter (respondenter som vill delta i uppföljande undersökning)

